

Referat fra møte nr 1/2021 i Fagrådet for geit

Tid: 2. februar 2021, kl. 11:00 – 14:30

Sted: Internettmøte - Microsoft Teams

Deltakerlista

Navn	Funksjon/region/organisasjon
Fagrådet for geit	
Sigurd Vikesland	Leder i Fagrådet, Styret i NSG
Ole Øvrejorde	Medlem
Trond Magne Bårseth	Medlem
Hilde Giæver Marvik	Medlem
Ken Lunn	TINE SA
Tormod Ådnøy	NMBU
Andre tillitsvalgte (observatører)	
Kjell Erik Berntsen	Styreleder NSG
Gunnar Haugo	Direktevalgt geiterepresentant
André Kristoffersen - forfall	Direktevalgt geiterepresentant
Eli Folven	Direktevalgt geiterepresentant
NSG sentralt (observatører)	
Ewa Wallin	Rådgiver geit, sekretær for Fagrådet
Thor Blichfeldt	Avlssjef
Jette Jakobsen	Avlsforsker
Inger Anne Boman	Avlsforsker
Henriette Berg Olsen	Avlsforsker
Lars Erik Wallin	Generalsekretær

Saklista

1	Godkjenning av innkalling og sakliste	3
2	Godkjenning av referatet fra Teams-møtet 21.12.2020	3
3	Melkekvote: Kvotetak, kjøp/salg og leie	3
4	Avlsstatuetten for 2020	4
5	Genomisk seleksjon på geit	5
5.1	Gentesting av bukkkje	5
5.2	Gentesting av geiter som har kjea	5
5.3	Gentesting av para unggeiter som ikke har kjea enda	5
5.4	Gentesting av geitekje før påsett	6
5.5	Vedtak om finansiering av GS	6
6	Jurpoeng og ekstraspener	7
6.1	Bakgrunn	7
6.2	Jurpoenget	7
6.2.1	Fenotypisk beskrivelse av jurpoenget	7
6.2.2	Genetisk analyse av jurpoenget	9
6.3	Registrering av egenskapen ekstraspener	9
6.3.1	Hvor stort er problemet med ekstraspener?	9
6.3.2	Enkeltgen for ekstraspener?	10

6.3.3	Arvegrad for ekstraspener	10
6.4	Hva gjør vi videre?.....	10
6.4.1	Jurpoenget.....	10
6.4.2	Ekstraspener	10
7	Regelverk for «Kåring av bukkkje»	11
8	Tilskudd for avkomsgransking 2020 og framover	12
8.1	Regelverket for tilskuddet	12
8.2	Tilskudd 2020 (2017-årgangen).....	13
8.3	Tilskudd 2021 (2018-årgangen).....	13
8.4	Tilskudd 2022 (2019-årgangen).....	13
8.5	Ikke avkomsgranskingstilskudd i 2023 (2020-årgangen) og framover.....	14
9	Krav til avlsbesetningene.....	14
9.1	Status for avlsbesetningene januar 2021	14
9.2	Hva gjør vi med avlsbesetninger som ikke oppfyller kravene?	15
10	Regelverket for avlsbesetningene	16
11	Geitekonferanser 2021	16
12	Semin 2020/2021	17
12.1	Salgsstatistikk 2020.....	17
12.2	Inntaket av seminbukker 2021	18
12.3	Ny import av fransk alpin	18
13	Forprosjekt med metanmålinger på geit	19
14	Eventuelt	19
15	Arbeid i Fagrådet framover.....	19

1 Godkjenning av innkalling og saksliste

Saksbehandler: Thor Blichfeldt

Innkalling ble sendt på e-post mandag 18. januar.

Sakspapirene ble sendt på e-post søndag 31. januar.

Fagrådet hadde ingen saker til Eventuelt

Vedtak:

Innkallingen og sakslista godkjennes.

2 Godkjenning av referatet fra Teams-møtet 21.12.2020

Saksbehandler: Thor Blichfeldt

Referatet ble utsendt på e-post mandag 25. januar på e-post til Fagrådets medlemmer, til observatørene og til styret i NSG. Tilbakemeldingene er innarbeidet i referatet som er lagt ved denne saksmappa.

Fagrådet hadde ingen merknader til referatet.

Vedtak:

Referatet godkjennes.

3 Melkekvote: Kvote, kjøp/salg og leie

Saksbehandler: Thor Blichfeldt

Saken ble behandlet i forrige møte, sak 7.3/2020, og jeg viser til referatet. Vi tar opp igjen saken her for å et endelig vedtak.

Kvotetaket forhandles i jordbruksforhandlingene på våren, men fastsettes i kvoteforhandlingen på høsten. Styret i NSG vil gi innspill til kvotetaket sammen med andre innspill til jordbruksforhandlingene.

Kvotetaket er nå 900.000 liter, likt for ku og geit. Den største geitemelkprodusenten i Norge i dag har en kvote på 280.000 liter.

I forrige møte forelå det to forslag til kvotetak for geitemelk til avstemming, 200 000 og 300 000 liter.

Etter møtet ble avholdt, har Norges Bondelag styrebehandlet:

- Kvote
- Salg og leie av kvote

Du finner informasjon om saken på Bondelaget nettsider. Nyheten har tittelen: «[Foreslår endringer i kvoteordningen for melk](#)» og er datert 6. januar 2021.

Hovedkonklusjonen er:

«... Norges Bondelag (vil) arbeide for å få endringer i kvotesystemet som i større grad ivaretar den aktive melkeprodusent og reduserer kvotekostnadene.»

Vedtaket har 9 punkter, der Bondelaget har flere konkrete forslag til endringer i kvoteleie, kvotesalg, samdrifter osv.

Norsk Bonde- og Småbrukarlag har også behandlet saken i sitt mjølkeutvalg, og går inn for et kvotetak på geit på 150.000 liter. Se <https://www.smabrukarlaget.no/>

Fagrådet hadde en grundig gjennomgang av synspunkter på kvotetaket fra hvert enkelt medlem. Kvotetaket ble så tatt opp til avstemming. Se nedenfor.

Regelverk for kjøp/salg, utleie, samdrifter osv., ble ikke gjennomgått i detalj, men det var enighet om hovedprinsippet: **De aktive geitemelkprodusentene må prioriteres framfor de som har gått ut av næringa.**

De direktevalgte geiterepresentantene er observatører i Fagrådet, men ble bedt om gi sitt syn på kvotetaket, slik at dette kunne overbringes til styret.

Før avstemmingen startet, varslet representanten fra TINE og representanten fra NMBU at de ville stemme blankt.

Det ble stemt over følgende 3 alternativer

- 200 000 liter – støttet av de direktevalgte geiterepresentantene Haugo og Folven
- 250 000 liter – støttet av Fagrådsmedlemmene Øvrejorde og Bårseth
- 300 000 liter – støttet av Fagrådsmedlemmene Marvik og Vikesland

Vedtak:

Styret i NSG informeres om Fagrådet og de direktevalgte geiterepresentantene sitt syn på kvotetaket.

4 Avlsstatuetten for 2020

Saksbehandler: Ewa Wallin

Avlsstatuetten 2020 deles ut for beste avkomsgranskede bukk født 2017 og tidligere. Statuetten tildeles oppdretter av den avkomsgranska bukken som har den høyeste samlede avlsverdien ved indeksberegningen i november 2020.

Regler for tildeling av avlsstatuetten stiller følgende krav:

- **Til bukken:**
 - Må være født i en avlsbesetning.
 - Må være minst 3,5 år gammel (kårsårs + 3) på tildelingstidspunktet.
 - Må ha fått offisiell indeks, der et tilstrekkelig antall av døtrene står i avlsbesetningen(e).
 - Må være i live når den får offisiell indeks, eller vært tatt inn til semin som ungbukk.
 - Kan ikke ha fått avlsstatuetten tidligere år.
- **Til oppdretter/besetning:**
 - Oppdretter må være hovedmedlem i NSG eller husstandsmedlem knyttet til et hovedmedlemsskap for besetningen det året bukken får offisiell indeks.
 - Besetningen må ha vært avlsbesetning i perioden fra bukken ble født til den fikk offisiell indeks.
 - Dersom det er flere bukker som har samme avlsverdi, er det den bukken som har flest analyser bak avlsverdien som blir rangert først.

Vedtak:

Avlsstatuetten 2020 for beste avkomsgranska bukk går til Marianne og Nils Skrebergene, Oppland, for bukken 2015299 FJELL-SKRE.

5 Genomisk seleksjon på geit

Saksbehandlere: Thor Blichfeldt og Jette Jakobsen

Genomisk seleksjon fikk en grundig behandling i forrige møte (sak 9/2020). Det kan være nyttig å se nøye på den saken for å få det faglige grunnlaget for genomisk seleksjon godt under huden.

Fagrådet gjorde følgende enstemmige vedtak i sak 9/2020:

- Genomiske indekser tas i bruk i geiteavlen fra 1. april 2021.
- Seminbukkene vil bli tatt inn som 1,5 år gamle fra og med seminsesongen 2021.
- Omfanget og kostnadsdekningen av gentesting i avlsbesetningene utredes videre i forbindelse med tilpasningen av avlssystemet.

Styret vil behandle Fagrådets vedtak i neste styremøte 9.-10. februar.

Vi vil i denne saken se nærmere på kostnadene med genomisk seleksjon.

5.1 Gentesting av bukkekje

Vi har i mange år nå gentestet bukkekjeene i avlsbesetningen, først for å få kaseinstatusen, så utvidet farskapstest, og nå også for å beregne genomiske avlsverdier.

Besetningene som har gentestet bukker, har betalt kostnadene med gentesting selv. Dette må fortsette.

Vi foreslår følgende priser i 2021:

- Avlsbesetningene: Kr 350,- kr per bukk
- Bruksbesetningene: Kr 400,- kr per bukk

NSG fakturerer kun for bukker som får svar på kaseingentesten. Feiler genprøven slik at vi ikke får svar på kasein eller farskap, gir vi tilbud om å ta ny prøve.

5.2 Gentesting av geiter som har kjea

2021 er siste året i GS-prosjektet. Vi skal i år ta 2500 prøver til referansepopulasjonen.

Vi får 50 % støtte til referansepopulasjonen gjennom GS-prosjektet, og NSG går inn med 50 % egenandel/egeninnsats. Avlsbesetningenes arbeid med gentesting inngår i egeninnsatsen. Det resterende tar vi fra bruk av eget personell (rådgiver geit, avlsforskere og avlssjefen), bruk av tilskuddet til avlsarbeidet (Jordbruksavtalen og Omsetningsavgifta), og bruk av det opparbeidede avlsfondet for geit.

Besetningene som deltok i gentesting i fjor med hele besetningen, vil få tilbud om å ta prøve av den yngste årgang geiter som kjeer vinteren 2020/21. De som deltok med deler av besetningen, eller som ikke deltok i det hele tatt, får også tilbud om å delta i år.

Tilbudet vil bare gå til avlsbesetningene som oppfyller kravene til gode registreringer og har et akseptabelt avlsnivå.

5.3 Gentesting av para ungger som ikke har kjea enda

Skulle vi ikke klare 2500 prøver med tilbudet som vist over, vil vi til høsten tilby testing av parede geitekje. Denne dyregruppen vil da starte å bidra til referansepopulasjonen så fort de har kjea og hatt sin første kontroll tidlig i 2022.

Dette tilbudet bør gå kun til de avlsbesetningene som skal være avlsbesetninger videre framover.

5.4 Gentesting av geitekje før påsett

I sak 9/2020 forklarte vi hvorfor gentesting av geitekje før påsett vil bidra til økt avlsframgang, og at vi bør gjøre dette for å få størst mulig avlsframgang. Dette bør vi komme i gang med i 2022.

I 2022 har vi ikke lenger prosjektmidler og må finansiere gentestingen over det ordinære avlsbudsjettet, eventuelt supplert med avlsfondet så lenge det varer.

Vi må kunne bruke 400.000-500.000 av avlspengene til gentesting av geitekje i året fra 2022 og utover noen år. Dette beløpet vil være tilstrekkelig til å dekke hele kostnaden med gentesting av påsett i 25 avlsbesetninger med til sammen 4000 årsgeiter (1200-1300 prøver). Skal vi ha en større avlskjerne enn 4000 geiter, må avlsbesetningene betale deler av kostnaden selv.

5.5 Vedtak om finansiering av GS

Fagrådet gjorde følgende vedtak om finansiering av genomisk seleksjon (GS) på geit i 2021, og med føringer for 2022 og utover:

- **Bukker**

Gentesting av bukkekje/bukker tilbys alle medlemmer av Geitekontrollen til følgende priser i 2021:

- Avlsbesetningene. Kr 350,- kr per bukk
- Bruksbesetningene: Kr 400,- kr per bukk

NSG fakturerer for bukker som får svar på kaseingentesten. Feiler genprøven slik at vi ikke får svar på kasein eller farskap, gir vi tilbud om å ta ny prøve.

- **Geiter som har kjea - til referansepopulasjonen**

Gentesting av geiter som har kjea

- Tilbys avlsbesetningene som oppfyller krav til registreringer og avlsnivå. Administrasjonen gis fullmakt til å plukke ut besetningene.
- Målsettingen er 2500 prøver i 2021.
- Gjennomføres i perioden februar – juni 2021.
- Prøvene og kostnadene inngår i GS-prosjektet
- Deltakerne får testen gratis.

- **Geitekje av para unggeiter - til referansepopulasjonen**

Hvis vi ikke når 2500 prøver til referansepopulasjonen gjennom gentesting av forrige gruppe, må vi genteste para unggeiter.

- Tilbys avlsbesetninger som har et langsiktig mål om å være avlsbesetning. Hvem som skal få tilbudet, drøftes i Fagrådet før det går ut.
- Gjennomføres høsten 2021.
- Prøvene og kostnadene inngår i GS-prosjektet.
- Deltakerne får testen gratis.

- **Gentesting av geitekje før påsett**

- Ikke aktuelt i 2021, men bør starte fra 2022.
- NSG vil bruke 400.000-500.000 kr i året av avlsmidlene til å støtte tiltaket.
- Gjennomføres i de avlsbesetningene som har et langsiktig mål om å fortsette som avlsbesetning.
- Behandles i Fagrådet høsten 2021 før tiltaket eventuelt starter opp.

6 Jurpoeng og ekstraspener

Saksbehandlere: Henriette Berg Olsen, Jette Jakobsen og Thor Blichfeldt

6.1 Bakgrunn

Siden 2007 har vi registrert jureksteriørpoeng på en skala fra 1 til 10. Følgende egenskaper inngikk i jureksteriørpoenget og skulle vurderes i poengsettingen ifølge regelverket fra 2007:

1. *Dobbeltpener og ekstraspener*
2. Jurfeste
3. Speneplassering
4. Overgang jur – spener
5. Jurform
6. Spenestørrelse
7. Avstand mellom spenespiss og gulv
8. Jurbotn

I poengsettingen skulle kode 5-10 ikke benyttes hvis geita hadde ekstraspener, uansett hvor på juret de var plassert. Ekstraspener dro dermed ned jurpoenget selv om jureksteriøret ellers var bra.

Fra og med april 2019 ble ekstraspener/dobbeltpener tatt ut jureksteriørpoenget, og ble en egen egenskap som skulle registreres for seg selv.

Med denne endringen forventer vi å få større fremgang for jureksteriøret samtidig som vi gjør et bedre arbeid med å redusere problemet med ekstraspener.

Gjeldende regelverk for dømming av jur finner du på www.nsg.no > Geit > Jurdømming
[Last ned heftet Jurvurdering geit \(3. utgave, 2019\)](#)

6.2 Jurpoenget

6.2.1 Fenotypisk beskrivelse av jurpoenget

I april 2019 tok vi ut ekstraspener fra jurpoengskalaen og vi ønsket å undersøke om dette endret frekvensfordelingen for jurpoeng.

Siden 2007 har vi fått inn 173 515 jurdømminger på 91 527 geiter mellom 1 og 4 år. Av disse er 52 % av geitene bedømt en gang, 27 % to ganger, 14 % dømt tre ganger og 6 % dømt fire ganger. Om geitene er vurdert to ganger i løpet av én laktasjon, er kun den første jurvurderingen tatt med. Jurvurderingen må være tatt mellom 15 og 280 dager etter kjeing for å inngå i opptellingene (og i indeksberegningene). Tabell 1 viser statistikk for jurvurderingen før og etter endringen i april 2019.

Tabell 1. Beskrivende statistikk for jureksteriør fra 2007 til mars 2019, fra april 2019 til desember 2020, og for hele perioden 2007-2020.

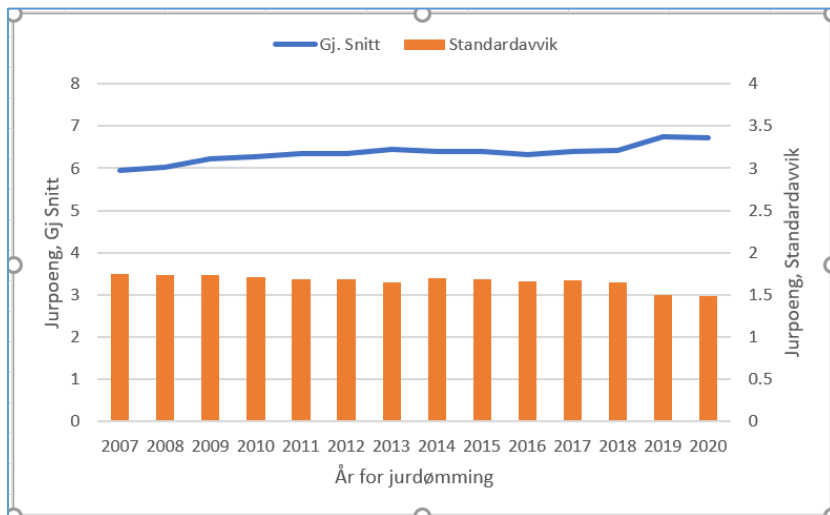
Egenskapen jureksteriør	Antall jurvurderinger	Geiter med jurvurdering	Jurvurderinger pr geit	Jurpoeng	
				Gjennomsnitt	Std.avvik
Før endring (2007- mars 2019)	154 402	82 893	1,86	6,30	1,70
Etter endring (april 2019-des. 2020)	19 113	14 934	1,28	6,73	1,49
Hele perioden (2007-2020)	173 515	91 527	1,90	6,35	1,68

Før endringen var gjennomsnittlig jurpoeng 6,3 med et standardavvik (mål for spredningen) på 1,7. Etter endringen har gjennomsnittlig jurpoeng økt til 6,7 mens standardavvik har blitt redusert til 1,5.

Vi er usikre på om denne forbedringen skyldes at

- ekstraspener er tatt ut av jurpoenget, og/eller
- juret generelt har blitt bedre over tid, og/eller
- noen av geiteholderne har startet å gi høyere poeng enn før

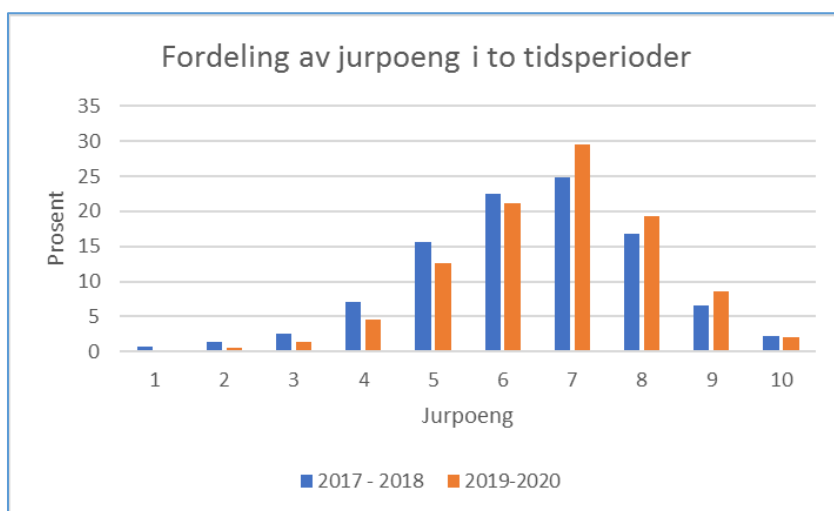
Vi har derfor undersøkt hvordan gjennomsnitt og standardavvik for jurpoeng har utviklet seg år til år fra 2007 til i dag. Dette har vi illustrert i Figur 1. Jurpoenget økte forsiktig fra 6,0 i 2007 til 6,4 før endringen i jurdømmingen. I 2019 og 2020 økte jurpoenget til 6,7. Samtidig sank standardavviket (spredning) etter endringen.

Figur 1. Gjennomsnitt (blå linje) og standardavvik (gule stolper) for jurpoeng fra 2007 til 2020.

Vi kunne forvente oss et høyere gjennomsnitt og redusert spredning etter at vi tok ut ekstraspener fra jurpoenget, da ekstraspener ifølge instruksen fram til april 2019, alltid skulle gi et jurpoeng fra 4 og nedover.

I Figur 2 har vi illustrert prosentvis bruk av hvert av jurpoengene for geiter bedømt i 2017 og 2018, og for geiter bedømt i 2019 og 2020. Vi har en generell forskyvning av skalaen mot høyre, altså mot høyere poeng. Der er altså mye som tyder på at juret nå blir bedømt annerledes enn det gjorde tidligere, der flere geiter nå får 7, 8 eller 9.

Figur 2. Fordelingen av jurpoeng i 2017-2018 (blå stolper) og 2019-2020 (gule stolper).

6.2.2 Genetisk analyse av jurpoenget

Har arvegraden for jurpoeng endret seg etter at ekstraspener ble tatt ut av jurpoenget?

Vi brukte følgende modell ved beregning av arvegraden (og ved indeksberegningene):

Jureksteriør =

besetning_år + alder + antall dager fra kjeing + effekt av dyr + effekt av permanent miljø + residual

Tabell 2. Arvegrad med standardfeil (SE) og gjentaksgard med standardfeil (SE) for jureksteriørpoenget fra 2007 til mars 2019, fra april 2019 til november 2020 og for hele perioden.

	Arvegrad	SE	Gjentaksgrad	SE
Jureksteriør før endringen	0,24	0.007	0,66	0.002
Jureksteriør etter endringen	0,39	0.021	0,71	0.007
Hele perioden 2007-2020	0,25	0.007	0,65	0.002

Tabellen viser at arvegraden for jureksteriørpoenget har økt ved å ta ut ekstraspener fra dømmingskriteriene. Vi stoler ikke 100 prosent på det nye estimatet, da det kun er basert på i underkant av to år med registreringer. Arvegraden vil derfor bli beregnet på nytt etter at årets jurdømming er gjennomført og innrapportert i Geitekontrollen.

6.3 Registrering av egenskapen ekstraspener

Ekstraspener skal nå registreres som en egen egenskap på en skala fra null (0) til tre (3):

- 0: Ingen ekstraspene
- 1: Ekstraspene, ikke i veien ved melking
- 2: Ekstraspene, i veien ved melking
- 3: Dobbeltspene(r)

6.3.1 Hvor stort er problemet med ekstraspener?

Det er først når man samler inn data fra mange besetninger at man får overblikk over omfanget av ekstraspener. I tidsperioden april 2019 til november 2020 fikk vi inn 27 627 registreringer på egenskapen ekstraspener. Dette var registreringer på totalt 19 836 geiter, og 7 791 var bedømt to ganger. Vi antar at ekstraspener er en egenskap som ikke endrer seg i dyrets liv og at avvik i to dømminger av ekstraspener på det samme dyret kan skyldes at to personer ikke ser egenskapen helt likt. Hvis geita er bedømt mer enn én gang, har vi brukt den siste jurvurderingen.

I tabellen nedenfor ses fordelingen av registreringer for ekstraspener for alle bedømte geiter. Vi har også tatt med fordelingen hos 3 608 genotypedede geiter, da disse geitene er brukt i analyse for enkeltgener (se nedenfor).

Frekvensen av ekstraspener er lav, under 2,5% både for alle geiter og for genotypedede geiter. Fordelingen på de ulike kategorier av ekstraspener er ganske lik for «alle geiter» og for «genotypedede geiter». Vi antar derfor at datasettet med de genotypedede geitene er representativt for populasjonen og vi har videre anvendt dette datasettet for å lete etter enkeltgen for ekstraspener.

Tabell 3. Antall geiter med de ulike kodene for ekstraspener

Kode	Beskrivelse	Siste dømming for alle geiter		Siste dømming for genotypedede geiter	
0	Ingen ekstraspene	19 391	97,8%	3 520	97,6%
1	Ekstraspene, ikke i veien ved melking	281	1,4%	59	1,6%
2	Ekstraspene, i veien ved melking	53	0,3%	11	0,3%
3	Dobbeltspene(r)	111	0,6%	18	0,5%
	Totalt	19 836	100%	3 608	100%

6.3.2 Enkeltgen for ekstraspener?

Som en del av GS-prosjektet vårt skulle vi undersøke om det fantes et enkeltgen for ekstraspener. Vår samarbeidspartner Ken Dodds i New Zealand kjørte de nødvendige analysene med de 3608 genotypedede geitene, med dømming for ekstraspener som input for analysen. Ken fant ingen enkeltgen som kunne knyttes til ekstraspener. Det er derfor ikke mulig å redusere frekvensen av ekstraspener ved endring av genfrekvensen for ett enkelt gen. Derimot ser det ut til, at det er mange gener som har en liten effekt.

Det store geitelandet Frankrike gjorde en tilsvarende studie på Saanen og Fransk Alpin i 2016. De fant heller ikke et enkeltgen for ekstraspener.

6.3.3 Arvegrad for ekstraspener

Vi har beregnet arvegrader for ekstraspener i to ulike modeller. Som input til analysen har vi bare inkludert besetninger med minst ei geit med en ekstraspene. Dette kravet ga en minimal reduksjon i datasettet til 17 520 dyr. Analysert med en lineær modell fikk vi arvegrader på 3,0% når vi brukte alle fire kategorier av ekstraspener, og 8,8% når vi slo sammen til to kategorier, uten ekstraspener (kode 0) og med ekstraspener (kode 1, 2 og 3).

Generelt sett er arvegraden forholdsvis lav for denne egenskapen. Vi finner vanligvis høyere arvegrad jo mer findelt registreringskala vi bruker, men ikke i dette tilfellet. To kategorier, uten eller med ekstraspener, ga den høyeste arvegraden.

6.4 Hva gjør vi videre?

6.4.1 Jurpoenget

Jurpoeng inngår som en egenskap i indeksberegningene, og har en betydelig vekt i avlsmålet. Vi har også dokumentert at vi har god genetisk framgang for egenskapen (se referatet fra møtet i desember 2020, sak 12.2).

Den økte arvegraden som vi har for det nye jureksteriørpoenget, vil forsterke framgangen, selv om vi kanskje har fått noe redusert genetisk variasjon for egenskapen.

Vi vil se nærmere på om vi bør endre databehandlingen av jurpoeng før og etter endringen i april 2019 med bakgrunn i den observerte forskjellen i spredning i poengsetting i de to gruppene.

Bukkemors jurpoeng inngår i kåring av bukkekje. Dette vil bli diskutert seinere i møtet i saken om endring i regelverket for kåring.

Vedtak:

- Vurdering av jur fortsetter i samsvar med regelverket som foreligger (3. utgave, 2019)
- Årlig vurdering av jur og ekstraspener er obligatorisk i avlsbesetningene

6.4.2 Ekstraspener

Vi bør fortsette å registrere enkeltspener som en egen egenskap, og fortsette med kodene som vi har etablert. Når vi får mer data, kan vi se om vi skal gjøre endringer i hvordan vi koder ekstraspenerne.

Frekvensen av ekstraspener er generelt lav hos norske geiter, under 2,5%. Det samme gjelder arvegraden. Det vil derfor ha liten effekt å inkludere egenskapen ekstraspener i dagens indeksberegninger og i den samlede avlsverdien.

Med den lave frekvensen av ekstraspener kan vi tillate oss å være «strenge» i håndteringen av ekstraspener. Tiltakene vil nok ikke fjerne ekstraspener/dobbeltspener, men med en lav frekvens ødelegger en streng håndtering ikke vesentlig for framgangen for andre egenskaper.

Vedtak:

1. Avlsbesetningene skal ikke sette på avlsdyr (bukker og geiter) etter geiter som selv har ekstraspener (kode 1, 2 eller 3).
Dette tas inn i regelverket for avlsbesetningene.
2. Bukkekje med mer enn 2 speneanlegg skal ikke brukes som avlsdyr i avlsbesetningene.
Dette tas inn i regelverket for avlsbesetningene.
3. Bukkekje med mer enn 2 speneanlegg skal ikke kunne kåres (kåningsregelverket)
4. Bukkemor til bukkekje som stilles til kåring, skal ikke ha ekstraspener (kåningsregelverket)

7 Regelverk for «Kåring av bukkekje»

Saksbehandlere: Thor Blichfeldt og Ewa Wallin

I sak 8.7/2020 vedtok Fagrådet at:

- NSG skal tilby kåring på tradisjonelt vis i 2021.
- Kåningsavgiften 2021 fastsettes til:
 - Per besøk: 1200 kr.
 - Per kåra bukk: 200 kr.
- Gjennomgang av kåningsregelverket utsettes til neste møte i Fagrådet.
- i forbindelse med den forestående gjennomgangen av regelverket for NSG sine avlsbesetninger, vil Fagrådet ta stilling til om kåring skal være obligatorisk eller frivillig for en avlsbesetning.

Gjeldende kåningsregelverk finner du på www.nsg.no > Geit > Kåring
[Regler for kåring av bukker og dømming av norsk melkegeit](#)

Vi har gått gjennom kåningsregelverket og vurdert om det er behov for endringer. Regelverket omfatter også dømming av eldre bukker og av geiter, men vi har i denne omgangen konsentrert oss om bukkekje. Se vedlagte utkast til nye regler.

De første paragrafene i regelverket er nå skrevet om etter mal fra kåningsreglene for værlam. Kåringssjå og utstillinger er ikke lenger vanlig, og de detaljerte rutiner i forrige utgave er tatt bort.

Vi ser spesielt på kåring av bukkekje i denne saken, men hele kåningsregelverket må vedtas.

	Ordinære minstekrav	Nedre dispensasjonskrav
<i>Avlsverdi</i>	115	110
<i>Eksteriør</i>	7	7
<i>Mors jureksteriør</i>	6	5
<i>Kaseingenstatus</i>	5	2
Sum kåningspoeng	133	125
<i>Tilvekst (g per dag)</i>	150	130

Fagrådet diskuterte følgende elementer i kåring av bukkekje:

- *Kaseinstatus*
Den alt overveiende delen av bukkene som stilles til kåring, har ikke-null i dobbel dose (5). Vi foreslår å heve kravet fra minst heterozygot (2) til homozygot ikke-null (5) ved ordinær kåring.
- *Avlsverdi*
I 2019 ble det bedømt 420 bukker, der ble 11 % vraka og 15 % ble kåret på dispensasjon. For lav avlsverdi er viktigste vrakingsårsak (ca 1/3 av de vrakede) og viktigste årsak til kåring på dispensasjon. Skal vi senke kravet til avlsverdi, både ved kåring ordinært og kåring på dispensasjon?

- **Dømming av mors jur**
Skal vi fortsatt kreve at mora sitt jur skal dømmes, og:
 1. Ha minstekrav til jurpoeng?
 2. Vrake bukker der mor har ekstra- eller dobbeltspene?

Vi legger da stor vekt på mora, og legger ikke like mye vekt på far som har like stor innvirkning på bukkens gener for jur og spener.

Vedtak om kåringsreglene:

Kåringsreglene godkjennes i samsvar med utsendt forslag til regelverk.

- En bukk må ha kaseingenstatus 5 (ikke-null*ikke-null) for å bli kåret ordinært.
- Krav til samlet avlsverdi endres ikke
- Bukkemor skal fortsatt bedømmes

Vedtak som innarbeides i «Regler for NSGs avlsbesetninger»:

- En avlsbesetning er forpliktet til å delta på kåring av bukkkje, utført av en ekstern kåringsdommer.
- Bukker som det skal settes på avlsdyr etter, skal være kåra, fortrinnsvis ved etter ordinære krav, men kan om nødvendig være kåra på dispensasjon.
- En avlsbesetning har anledning til å selge ukåra bukker til kunder som ønsker det.

8 Tilskudd for avkomsgransking 2020 og framover

Saksbehandler: Ewa Wallin og Thor Blichfeldt

8.1 Regelverket for tilskuddet

Regelverket for hvilke bukker som er berettiget tilskudd, er en del av regelverket for avlsbesetningene, og spesifisert i punkt 3.3.11.

For å oppnå økonomisk støtte må avlsbesetningen:

- Være registrert og godkjent av Fagrådet for geit
- Følge regler gitt av Fagrådet for geit
- Følge offentlige forskrifter gitt av Mattilsynet

Fagrådet for geit fastsetter år for år hvilken økonomisk kompensasjon avlsbesetningene skal få for arbeidet. Tilskudd til avkomsgranskede bukker vil være det viktigste elementet.

Tilskudd til avkomsgranskede bukker gis for bukker som:

- Er kåra (enten ordinært eller på dispensasjon)
- Har kaseingenstatus «Ikke-null*Ikke-null». Dette gjelder fra innsett 2017.
- Har minst 120 i samlet avlsverdi ved første indeksskjøring etter at bukken har fylt 6 måneder.
- Har forskjellig seminfar fra tidligere innsett.
- Er i live på det tidspunktet den får publisert sin første offisielle indeks og holdes i live i avlsbesetningen til det er avklart om den er aktuell til semin eller ikke.

Hvis bukken avkomsgranskes med døtre i to eller flere avlsbesetninger som samarbeider om gransking, er det fødebesetningen som er berettiget tilskuddet for bukken.

Tilskudd for en bukk som avkomsgranskes i en bukkering utbetales til bukkeringen.

For å være berettiget tilskudd må avlsbesetningen/bukkeringen være aktiv (dvs. sette inn prøvebukker) i paringssesongen samme år som tilskuddet utbetales.

8.2 Tilskudd 2020 (2017-årgangen)

Tilskuddet for avkomsgranskede bukker 2020 gjelder 2017-årgangen av prøvebukkene.

Det er 62 av 171 innsatte prøvebukker som er berettiget tilskudd. Tilskuddet går til 28 ringer/avlsbesetninger.

Vi foreslår at vi i år betaler ut 2 500 kr i grunntilskudd per bukk, en økning på 100 kr fra året før. Besetninger som ikke har overholdt seminkravet får halvt grunntilskudd. Indekstillegget holdes uendret på 100 kr per poeng over 105.

Sum tilskudd 2020 blir da 200 500 kr, og gjennomsnittet per bukk 3 227 kr.

Til sammenligning betalte vi i 2019 ut 225 900 kr til 68 bukker, som ga et snitt på 3 322 per bukk.

Vedtak:

Fagrådet godkjenner forslaget til avkomsgranskingstilskudd for 2020.

8.3 Tilskudd 2021 (2018-årgangen)

I 2018 satte avlsbesetningene inn 159 prøvebukker. Ved indeksskjøringen i januar 2021 har 95 av dem fått offisiell indeks. Det er antakelig ikke mange flere som får offisiell indeks ut over vinteren/våren.

Ikke alle som får offisiell indeks vil kvalifisere for tilskudd, og vi regner med at vi vil betale tilskudd for mellom 60 og 70 bukker.

Vi har tradisjonelt beregnet tilskuddet etter november-indeksen er kjørt. Vi vil gjerne gjøre unna utbetalingene tidligere på året, og foreslår at vi i 2021 utbetaler tilskuddet etter at september-indeksen er kjørt.

Vedtak:

- Tilskuddet for avkomsgransking 2021 (2018-årgangen) utbetales med grunnlag i september-indeksen 2021
- Grunntilskuddet skal være 2 600 kr, med halvt tilskudd for besetninger som ikke klarer seminkravet
- Indekstillegget skal være 100 kr per indekspoeng over 105
- Administrasjonen får fullmakt til å beregne og utbetale tilskuddet uten at Fagrådet først har godkjent det

8.4 Tilskudd 2022 (2019-årgangen)

I 2019 satte dagens aktive avlsbesetninger inn 161 prøvebukker, og 102 av dem var i live høsten 2020.

I samsvar med vedtaket om genomisk seleksjon i forrige møte (se sak 9.7/2020) er disse bukkene aktuelle for semin nå i 2021, og de beste vil da bli hentet inn til semin. Er det da grunn til å be avlsbesetningene holde ventebukkene i live til de får offisiell indeks i 2022?

Vi foreslår at vi varsler avlsbesetningene om at de kan disponere 2019-årgangen fritt så snart det er klart at bukken ikke er aktuell for semin våren 2021. Vi regner med at dette vil være populært hos mange av avlsbesetningene, og at bukkene med lav indeks blir slakta. Bukker med bedre indeks vil bli beholdt for å være elitebukk eller salgsbukk høsten 2021.

Hvis avlsbesetningen velger å beholde bukken til den har fått offisiell indeks våren 2022 og NSG har vurdert om den er aktuell for semin, vil den være berettiget til tilskudd. Dette bør vi betale ut, i samsvar med reglene som gjaldt på innsettingstidspunktet. Vi regner med at det ikke vil bli så mange som vil bli godkjent for tilskudd.

Vedtak:

- Avlsbesetningene varsles om at de står fritt til å disponere bukkene av 2019-årgangen så snart seminntaket våren/sommeren 2021 er klart.
- Tilskuddet for avkomsgransking 2022 (2019-årgangen) utbetales for bukker som tilfredsstill alle kravene i regelverket.
- Grunntilskuddet skal være 2 600 kr, med halvt tilskudd for besetninger som ikke klarer seminkravet.
- Indekstillegget skal være 100 kr per indekspoeng over 105 (september-indeksen 2022)
- Administrasjonen får fullmakt til å beregne og utbetale tilskuddet uten at Fagrådet først har godkjent det

8.5 Ikke avkomsgranskingstilskudd i 2023 (2020-årgangen) og framover

Høsten 2020 satte dagens aktive avlsbesetninger inn 200 prøvebukker.

Vi foreslår at vi fra og med denne årgangen avvikler tilskuddet til avkomsgransking. Det vil frigjøre midler til genomisk seleksjon, og det er bedre bruk av avlsmidlene.

Vedtak:

- Fra og med 2023 (2020-årgangen) gis det ikke lenger tilskudd til avlsbesetningene for avkomsgransking av bukker
- Avlsbesetningene informeres om at de kan disponere bukkene av 2020-årgangen etter eget ønske, men at de må avvente den første indeksskjøringen med genomiske indekser (april 2021) og seminntaket i mai-juni før de selger/slakter bukkene.
- Avlsavdelingen må holde avlsbesetningene løpende orientert om aktuelle seminkandidater

9 Krav til avlsbesetningene

Saksbehandler: Ewa Wallin og Thor Blichfeldt

Vi minner om formålet med avlsbesetningene. En avlsbesetning skal:

1. Gjennomføre et godt avlsarbeid i egen besetning i samsvar med vedtatt avlsmål
2. Avkomsgranske bukker, enten i egen flokk eller i samarbeid med andre (bukkering)
3. Levere best mulig avkomsgranskede bukker til semin
4. Spre avlsframgangen ved å selge bukkekje og eldre bukker til bruksbesetningene

9.1 Status for avlsbesetningene januar 2021

I sak 10/2020 gikk vi grundig gjennom avlsbesetningene, og om de oppfyller kravene som er gitt i regelverket. Vi viser til referatet. Her er et konsentrat:

1. **Ventebukker:**
Høsten 2020 hadde 7 besetninger ikke ventebukker. Disse vil da ikke kunne bidra til fellesskapets avlsframgang med en seminbukk.
2. **Prøvebukker:**
Høsten 2020 er det to besetninger som ikke oppfyller kravet om minst 2 prøvebukker.
3. **Kontroller med analyser:**
I 2020 hadde 6 avlsbesetninger kun 4 kontroller med analyser.
4. **Avlsnivå:**
I januar 2021 hadde 6 av de 50 gjenværende avlsbesetningene under 97 i gjennomsnittlig avlsverdi.
5. **Felles avlsmål.**
Det er flere besetninger som i større eller mindre grad ikke bruker samlet avlsverdi som seleksjonskriterium, men som prioriterer seleksjon for enkeltegenskaper, for eksempel fettprosent, jurpoeng eller indeks for celletall.

Rådgiver geit fikk i oppgave å kontakte de 6 besetningene som ikke oppfylder kravet om minst 97 i avlsverdi etter indeksskjøringen i januar 2021 for å kartlegge om de var interesserte i å fortsette som avlsbesetning, og om de hadde noen forklaring på det lave avlsnivået.

De 6 besetningene hadde litt ulike forklaringer på det lave avlsnivået. Alle var interessert i å fortsette som avlsbesetning, og å arbeide for å heve indekssnivået i besetningen.

9.2 Hva gjør vi med avlsbesetninger som ikke oppfylder kravene?

Det er mange krav som skal oppfylles, og Fagrådet må bestemme hva som skal gjøres med avlsbesetningen som ikke oppfylder kravene.

Vi har i dag 50 avlsbesetninger. Hvor mange besetninger trenger vi for å få til størst mulig avlsframgang? Så lenge det er så stor forskjell i avlsnivå mellom besetningene, vil de som ligger nederst vanskelig kunne bidra til populasjonens framgang gjennom å levere seminbukker.

Et vesentlig moment i diskusjonen er hvilke kostnader NSG har med en avlsbesetning. Her er en oversikt:

1. **Avkomsgranskingstilskudd**
 - a. Samlet utbetaling har vært drøyt 200 000 kr i året.
 - b. Det er bare vel halvparten av dagens besetninger som kvalifiserer for granskingstilskudd.
 - c. Vi foreslår å avvikle tilskuddet (se saken om granskingstilskuddet).
2. **Gratis leie og frakt av semindunk**
 - a. I 2020 utgjorde dette 1200 kr per besetning.
 - b. Tiltaket kostet oss opp mot 60 000 kr i 2020.
3. **Kåring av bukker**
 - a. Avlsbesetningene betaler dette selv.
4. **Gentesting av bukker**
 - a. Avlsbesetningene betaler dette selv (ikke 100 % kostnadsdekning).
5. **Gentesting av geiter og geitekje**
 - a. Dette blir et nytt tiltak ved innføring av genomisk seleksjon.
 - b. Må subsidieres kraftig.
 - c. Vi har ikke økonomi til å betale hele kostnaden for mer enn rundt 25 avlsbesetninger.

Så lenge vi ikke bruker av avlsmidlene på en avlsbesetning, så er det egentlig ikke så viktig om vi har noen avlsbesetninger som har et lavt avlsnivå i besetningen.

Vi kan angripe saken om krav for å være avlsbesetning på 3 prinsipielt ulike måter:

1. **La alle som ønsker det, fortsette som avlsbesetning.**

Vi må prioritere rådgivningsfunksjonen for å bidra til at alle besetningene tar gode avlsbeslutninger.
2. **Kutte forsiktig i nedre enden**, der vi tar ut de som ligger lavest i avlsverdi eller på andre måter ikke følger opp den vedtatte avlsplanen.
 - a. Besetninger som ikke holder kravet om 97 i gjennomsnittlig avlsnivå.
 - b. Besetninger som har et avvikende avlsmål.
 - c. Besetninger som ikke oppfylder kravet om 5 kontroller med analyse.
 - d. Besetninger som ikke har minst 2 prøvebukker i sesongen.
 - e. Besetninger som slakter prøvebukkene rett etter paringssesongen, og ikke ønsker å holde dem i live til det er avklart om bukken er kvalifisert til semin.
 - f. Besetninger som ikke har gode genetiske bånd til de andre avlsbesetningene.
3. **Halvere antall besetninger**

Vi må da utarbeide kriterier for rangeringslista, og lage et system for opprykk og nedrykk fra «eliteserien».

Vedtak:

- Fagrådet gikk inn å kutte litt i antall avlsbesetninger
- Avlsavdelingen utarbeider kriterier for rangering av besetningene, samt et system for opprykk og nedrykk, og dette vedtas i Fagrådet.
- Fagrådet beslutter, med basis i rangeringskriteriene, hvem som kvalifiserer for å være avlsbesetning
- Endringene i avlsbesetningene gjennomføres ikke nå, men fra 1. oktober 2021.
 - Alle dagens avlsbesetninger får subsidiert semin i 2021 (gratis frakt og leie av sæddunk)
 - Administrasjonen beslutter hvilke avlsbesetninger som ikke skal få tilbud om gentesting av geitene våren 2021

10 Regelverket for avlsbesetningene

Saksbehandler: Ewa Wallin og Thor Blichfeldt

Vedtak:

- Administrasjonen innarbeider vedtatte endringer i regelverket for NSGs avlsbesetninger
- Det omarbeidede regelverket sendes ut på e-post til Fagrådets medlemmer seinest tirsdag 16. februar
- Fagrådets medlemmer får 7 dager på å komme med tilbakemelding.
- Administrasjonen ferdigstiller regelverket og oversender det til styret i NSG for endelig godkjenning i styremøte 2. uka i mars.

11 Geitekonferanser 2021

Saksbehandlere: Ewa Wallin og Thor Blichfeldt

NSG arrangerer, i samarbeid med et av fylkeslagene, Geitedager annet hvert år. Siste gang var i Hallingdal i august 2019.

I 2021 er planen at Geitedagene skal arrangeres i Møre og Romsdal i august/september, der Møre og Romsdal Sau og Geit vil være lokal arrangør.

Planleggingen må starte snarest hvis vil skal få til et godt arrangement rett over sommerferien.

Den uoversiktlige koronasituasjonen gjør at det er vanskelig å forplikte seg overfor hotellet, få sikre tilsagn fra foredragsholdere osv. Vi anbefaler derfor at vi ikke holder Geitedager i 2021, men utsetter det til 2022.

NSG har avtalt med Sogn og Fjordane Sau og Geit at fylkeslaget skal holde Geitehelg i Jølster de årene hvor det ikke er Geitedager. Geitehelga som skulle vært holdt i november/desember 2020 ble avlyst på grunn av koronaen. Når vi kommer opp mot jul 2021 kan vi håpe at samfunnet har åpnet opp igjen, og det vil være mulig å holde ei geitehelg i tradisjonell stil.

NSG hadde planlagt å holde avlskonferanse for alle avlsbesetningene senhøsten 2020, med dette ble også avlyst. Fagrådet ønsket at NSG holder avlskonferansen i 2021, primært som et fysisk møte i området Gardermoen. Går ikke dette, er det et alternativ å legge avlskonferansen inntil Geitehelga i Jølster. Siste alternativ vil være å holde en Internett-konferanse.

Vedtak:

- Geitedagene som NSG skal holde i Møre og Romsdal, utsettes fra 2021 til 2022.
- NSG oppfordrer Sogn og Fjordane Sau og Geit til å arrangere Geitehelg i Jølster i november/desember 2021.
- NSG holder en avlskonferanse for avlsbesetningene mot slutten av 2021. Tid og sted besluttes rett over sommeren.

12 Semin 2020/2021

Saksbehandler: Thor Blichfeldt

12.1 Salgsstatistikk 2020

Det var 97 geiteholdere som kjøpte sæd i 2020. Totalt salg var 1915 sæddoser, en nedgang på 10 % fra året før.

Sædsalget fordelt på rase går fram av tabellen nedenfor.

Rase	2019	2020
Melkegeit	1809	1611
Boergeit	277	256
Mohairgeit	14	20
Kasjmirgeit	27	8
Kystgeit	12	20
Sum sæddoser	2139	1915

Det er bekymringsfullt at sædsalget av melkegeit har sunket med 11 % fra 2019 til 2020. Vi tror det kan skyldes at mange besetninger har et dårlig tilslag (lav drektighetsprosent/kjeingsprosent). Dårlig resultat er demotiverende og det er kostbart, da det fører til utsatt kjeing og avkortet laktasjon på de beste geitene.

Vi mangler pålitelig statistikk for tilslag (ikke-omløp), drektighet og kjeing, så dermed er det vanskelig å si noe mer konkret om dette.

Salget 2020 per bukk av melkegeit

Kåringsnr	Navn	Rase	Ny 2020	Doser
2018331	SNORRE VEEN	Norsk melkegeit	X	256
2018267	TOBBEN	Norsk melkegeit	X	176
2018337	RISLAOG-SNORRE	Norsk melkegeit	X	150
2018328	STORE VEEN	Norsk melkegeit	X	149
2018399	CHARLIE	Norsk*alpin	X	137
2018403	CECIL	Norsk*alpin	X	113
2016451	PELLE	Norsk melkegeit		107
2018494	TORDEN	Norsk melkegeit	X	88
2016119	BRUNEN	Norsk*alpin		70
2017247	MORKA ARNE	Norsk*alpin		43
2016260	SEVAT	Norsk*alpin		40
2015195	HEGGERO-ØYSTEIN	Norsk melkegeit		39
2017201	PLUTO VEEN	Norsk melkegeit		34
2015207	DALKROG	Norsk melkegeit		33
2016230	HEGGERO-HANS	Norsk melkegeit		27

Vi ser at salget per bukk er størst fra de 7 bukkene som er nye i 2020, med unntak for Pelle som kom inn for 2 år siden. Snorre Veen har solgt mest, 256 doser. Bukken har den desidert høyeste avlsverdien, og det er sikkert forklaringen på det gode salget. Vi prøver å fordele salget slik at de beste bukkene ikke blir brukt alt for mye, og har hatt begrensninger på Snorre Veen og Store Veen.

Vedtak:

Sædsalget 2020 tas til orientering.

12.2 Inntaket av seminbukker 2021

Inntaket 2021 vil bli med basis i genomiske avlsverdier. Tradisjonelt vil vi ta inn avkomsgranskede bukker med offisiell indeks, hovedsakelig av 2019-årgangen, men også av 2018-årgangen hvis vi finner gode kandidater blant dem.

Vi vedtok i desember 2020 at i år skal vi kunne ta inn ungbukker av 2020-årgangen som ikke er avkomsgransket, da de genomiske avlsverdiene gir tilstrekkelig sikre avlsverdier.

Inntaket vil først og fremst bli basert på samlet avlsverdi, der 2020-årgangen må konkurrere med de eldre, avkomsgranskede bukkene. Hvordan rangeringslista da vil se ut, vet vi ikke før april-indeksen er kjørt.

Jeg har lyst til å være litt «defensiv» i år, inntil vi vinner erfaring med de genomiske avlsverdiene. Vi prøver vanligvis å få inn 8 gode bukker til semin. Mitt forslag er at minst 4 av dem bør være fra 2019-årgangen eller eldre. Bukker av 2020-årgangen må være bedre enn de eldre for å komme inn. Og så regner vi at en 2020-bukk teller som «en halv seminbukk». Fire avkomsgranskede bukker og 8 bukker født 2020 tilsvarer da et innsett på 8 seminbukker.

Innavlsstyringen blir enda viktigere når vi skal basere inntaket på unge bukker med genomiske avlsverdier, da genomiske avlsverdier vil favorisere enkelte slekter mer enn før. Generasjonsintervallet blir også redusert, og innavlen *per generasjon* vil dermed automatisk øke.

Vedtak:

Fagrådet støtter administrasjonens plan for inntak av seminbukker 2020.

12.3 Ny import av fransk alpin

Vi importerte ikke sæd av fransk alpin til seminsesongen 2020, da vi hadde lager fra siste import. Dette lageret er nå i praksis tomt.

Import av fransk alpin er viktig for oss hvis vi skal kunne selektere strengt og oppnå stor avlsframgang uten at vi får en for sterk innavlsoppygging.

Jeg mener derfor vi skal ta en ny import før sesongen 2021. Men vi trenger ikke kjøpe så mange doser lenger, for vi har fått kontroll på kaseingenstatusen. Antall doser per fransk seminbukk må være så høyt at vi får satt på noen bukker etter dem i felt, som så i neste omgang kan bli tatt inn til semin.

Hvis vi kjøper 20 doser per bukk, får vi kanskje 10 geiter som kjeer. Disse bør da kunne gi 5 bukkekje som blir satt inn i paring, og som i neste runde blir seminkandidater.

Skal de 5 innsatte bukkene få noen innflytelse på den norske populasjonen, er det viktig at den norske mora er best mulig. Avlsbesetninger som får kjøpe importsæd må forplikte seg til å bruke den på de aller beste geitene i besetningen. Vi kan ikke tildele importsæd til avlsbesetninger med et lavt avlsnivå, da de ikke har geiter som er gode nok.

Vedtak:

- Vi importerer 20 doser av 5 forskjellige bukker av fransk alpin til seminsesongen 2021
- Sæden forbeholdes avlsbesetningene
- Administrasjonen lager regler for tildelingen per besetning, der avlsverdi på aktuelle geiter for inseminering er hovedkriteriet. Reglene må være strenge, slik at sæden blir brukt til beste for avlsframgangen i hele populasjonen, ikke bare til nytte for den enkelte avlsbesetning.
- Sæddosene subsidieres, og doseprisen settes til 300 kr

13 Forprosjekt med metanmålinger på geit

Saksbehandlere: Thor Blichfeldt og Jette Jakobsen

Landbruket har forpliktet seg til å redusere utslippet av klimagasser, og har laget en plan for hvordan vi skal få det til (se www.bondelaget.no). Planen har 8 satsingsområder, og det er spesielt satsingsområde 2 der småfeholdet kan gi et viktig bidrag.

*Satsingsområde 2: Mer klimavennlig og bærekraftig føring, avl og friskere husdyr.
Målretta innsats for bedre grovførkvalitet, husdyravl innen storfe, småfe og gris, friskere dyr som gir lavere klimaavtrykk og bruk av tilsetningsstoffer i fôr.*

Klimagassene

De viktigste klimagassene i landbrukssammenheng, er:

- Karbondioksid (CO₂)
- Metan (CH₄)
- Lystgass (N₂O)

Satsingsområde 2 i landbrukets klimaplan retter seg spesielt mot redusert utslipp av metan.

Metan fra drøvtyggerne

Drøvtyggere produserer metan som en naturlig del av omsetningen av fôr i vomma, men det er variasjon i hvor mye metan som produseres. Denne variasjonen er vi i NSG interessert i å skaffe oss mer kunnskap om. Kunnskapen vil bli en del av grunnlaget for at småfeholderen kan sette inn effektive tiltak som reduserer metanutslippet fra sauene, og fra geita.

Metanmåleren

Metanmåleren er navnet på NSG sin lastebil. Den er utstyrt med 10 gasstette kamre der vi måler konsentrasjonen av 3 ulike gasser i lufta i kammeret: oksygen, karbondioksid og metan. Kamrene går internasjonalt under navnet PAC (Portable Accumulation Chamber). På norsk kan vi kalle dem mobile klimakamre.

Metanmåleren har siden oppstarten i oktober vært brukt i 3 ulike forskningsprosjekter på sau. Les mer om disse i Sau og Geit nr 1/2021.

I det ene av disse prosjektene får vi støtte fra Forskningsmidlene for jordbruk og matindustri til å undersøke hvordan utslippet varierer gjennom døgnet på geit. Til våren skal vi besøke 4 gårder der vi måler geiter annen hver time døgnet rundt i 3 døgn. De 30 geitene i forsøket vil bli målt 12 ganger. Dette vil gi informasjon om variasjonen gjennom døgnet og variasjonen fra dag til dag.

Dette vil bli skikkelig nybrottsarbeid da det ikke tidligere har blitt målt metanutslipp på geit i mobile klimakamre i Norge. Vi håper at det er mulig å finne fire geitebesetninger som er interessert i å stille opp på dette prosjektet. Er du interessert, så ta kontakt.

Vedtak:

Fagrådet tar saken om metanmåling på geit til orientering.

14 Eventuelt

Ingen saker.

15 Arbeid i Fagrådet framover

Saken ble utsatt på grunn av tidsnød.